

ECON1810

Organisasjon, strategi og ledelse

9. forelesning, vår 2011

Knut Nygaard

Eierskap

Relasjon med forrige forelesning

- Transaksjonskostnad perspektiv
 - Transaksjoner i selskap er forskjellige fra transaksjoner mellom selskap
 - Mer spesifikk om kostnader i markedet enn internt i en organisasjon
 - Antar at transaksjonskostnadene reduseres ved å flytte transaksjoner fra markedet inn i en organisasjon ved endret informasjonsstruktur og mindre opportuniste
- Men hvorfor mindre opportuniste?
- Integrasjon endrer kanskje mulighetene for opportuniste, men eliminerer dem ikke

Governance struktur

- En governance struktur gir reglene for hvordan transaksjoner administreres
 - Nødvendig pga ufullstendige kontrakter. Observerbar, men ikke verifiserbar informasjon
 - Skal maksimere insentivene til å generere verdiøkende investeringer, og minimere insentivene til å drive med andre ting
 - Skal minimere risiko, og allokere gjenværende risiko til den minst risikoaverse part

Rettigheter

- Spesifikke rettigheter
 - Spesifiserer rettigheter og plikter i situasjoner som er verifiserbare
 - Kontrakten allokterer disse spesifikke rettighetene
- Residuale rettigheter
 - Spesifiserer rettighetene til å bestemme i situasjoner som ikke er spesifisert i kontrakten
 - Valg av governance struktur allokterer disse residuale rettighetene

Kostnader ved selvstendig eide enheter

- Ex-ante reforhandlingskostnader
 - hold-up problemet
 - reduserte investeringer i relasjonsspesifikke prosjekter
- Ex-post reforhandlingskostnader
 - Transaksjonskostnader
 - Tidsbruk i forhandlinger, sammenbrudd, etc.

Alternativet: integrasjon

- Nedstrøms integrasjon
 - Leverandør eier mottaker
 - forward integration
- Oppstrøms integrasjon
 - Mottaker eier leverandør
 - Backward integration

Konsekvenser av intergrasjon

- Med integrasjon blir det en eier
- Med eierskap følger residuale rettigheter
- Ex-ante: Relasjonsspesifikke investeringer
 - Eieren har økte insentiver til å investere
 - Den andre har svakere insentiver
- Ex-post: Reforhandlinger
 - Eieren har all forhandlingsmakt
 - Reduserte ex-post reforhandlingskostnader

Eksempel

- Bare den ene parten gjør relasjonsspesifikke investeringer
- Leverandør A skaper et bedre produkt for mottaker B ved å lære seg om Bs spesielle behov. Men B har ingen behov for å lære seg å bruke utstyr fra A.
 - Det beste er at A eier også B.
- Generelt: Når bare den ene parten gjør relasjonsspesifikke investeringer, bør de to partene ha felles eier, med den investerende parten som eier.

Anvendelse: Franchise

- Franchise – en mellomting mellom integrasjon og selvstendige aktører
 - hurtigmat
 - bensinstasjoner
- Det store selskapet (burgerkjeden, oljeselskapet) beholder residuale rettigheter for mange deler av virksomheten.
- Hvem skal ha rett til å sette opp nye butikker?
 - I begynnelsen: franchisetageren
 - I modningsfasen: kjeden
 - I begynnelsen er franchisetagerens incentiver viktig for suksess.

Anvendelse: Gjeld vs egenkapital

- Investor bryr seg om selskapets inntekter
- Bedriftsleder bryr seg om selskapets inntekt og sin egen private nytte (frynsegoder, misliker overvåkning)
- Gjeld – nok en mellomting mellom integrasjon og selvstendige aktører.
 - Eierskap, og dermed residuale rettigheter, er betinget av hvordan det går med bedriften
 - Mye gjeld – store betalingsforpliktelser – stor sjanse for betalingsproblemer – stor sjanse for at investorene tar over kontrollen.
 - Gjeld – en måte for bedriftslederen å beholde delvis kontroll, nemlig kontroll dersom det går godt.

Resten av forelesningen

- Gjennomgang av notat på corporate governance